
IV LUKU

BOLŠEVIKKIPUOLUE TAANTUMUSKAUDELLE
(vuodet 1907—1910)

1. Stolypinin ajan taantumus

Hajotettuaan kesäkuun 3. p:nä 1907 Valtakunnanduuman tsaarivalta juhli voittoa. Koko maa oli joutunut mustasotnia-laisten terrorin puristukseen. Tsaarin hallitus kosti armottomasti työläisille ja talonpojille. Rankaisuretkikunnat ja kenttä-oikeudet riehuivat kaikkialla. Ne tekivät selvää kaikista, joiden epäilivät osallistuneen vallankumousliikkeeseen. Tuhansia vallankumoustaistelun osanottajia teloitettiin, kymmeniä tuhansia tuomittiin pakkotyöhön. Vankilat olivat täpötäynnä. Riistäjät kostivat julmasti työtätekeville, jotka olivat rohjenneet nousta vallankumoukseen. Tsaarin ministeri Stolypin sai liikanimen „hirttäjä”, ja hirsipuut, joita hänen toimestaan pystytettiin kaikkialla maassa, kansa risti „Stolypinin kaulanauhoiksi”.

Julmimmin itsevaltius ryntäsi työväenluokan kimppuun. Poliisi riehui erityisen vimmatusti työväenjärjestöjen nujertamiseksi. Vuosina 1906—1910 tsaarin virkavalta lakkautti 497 ammattiyhdistystä ja hylkäsi 604 ammattiyhdistyksen rekisteröintianomukset. Ammattiliittojen jäsenmäärä, joka oli vuoden 1907 alussa 245 tuhatta, supistui vuoden 1909 loppuun mennessä 13 tuhanteen. Taistelussaan vallankumousliikettä vastaan tsaarin ohrana käytti laajassa mitassa provokaattoreita, jotka harjoittivat urkintaa vallankumouksellisissa järjestöissä ja antoivat ilmi vallankumousmiehiä.

Työväenluokka ei joutunut kärsimään yksinomaan poliisivainosta, vaan myös pääoman hyökkäyksestä. Teollisuuden lamakauden vuoksi työttömyys kasvoi; vasta vuodesta 1909 oli havaittavissa vähäisiä taloudellisen elpymisen merkkejä. Työnantajain liitot kävivät raivokasta taistelua työläisiä vastaan. Tehtailijat julistivat työnsulkuja — sulkiivat teollisuuslaitoksia ja erottivat joukoittain työläisiä. Aktiiviset työläiset joutuivat „mustalle listalle” eikä yksikään työnantajaliittoon kuulunut

yrittäjä ottanut heitä työhön tehtaaseensa. Tehtaissa saatettiin monilta osiltaan uudelleen voimaan ennen vallankumousta vallinnut työpaikkakomento, työpäivää pidennettiin, palkkoja alennettiin ja sakotusjärjestelmää sovellettiin yleisesti. „Nyt on tullut meidän vuoromme, ja me olemme tilanteen herroja”, julistivat työnantajat röyhkeästi työläisille.

Tsaarivalta ei kyennyt kuitenkaan palauttamaan täydellisesti ennen vallankumousta vallinnutta komentoa. Venäjä ei ollut enää sama kuin ennen vuotta 1905. Kaikki luokat olivat käyneet läpi vallankumouksen, ja jokainen niistä oli ottanut siitä oppia.

Tsaarivalta, taantumukselliset tilanherrat käsittivät, että niiden oli valtansa ja tulojensa säilyttämiseksi mukauduttava Venäjän kapitalistiseen kehitykseen ja etsivät itselleen liittolaisia kaupunkien ja maaseudun porvariston keskuudesta. Siksi tsaarivalta ryhtyi toteuttamaan uutta politiikkaa, jota alettiin kutsua tsaarin hallituksen päämiehen Stolypinin mukaan stoly-pinilaisuudeksi. Stolypinilaisuudelle olivat luonteenomaisia kesäkuun kolmantena päivänä voimaan astunut poliittinen komento ja uusi agrariipolitiikka.

Tsaarivalta tarvitsi Valtakunnanduuma lujittaakseen tilanherrojen ja porvariston vastavallankumouksellista liittoa ja pettääkseen takapajuisia väestökerroksia. Mutta tsaarivalta tarvitsi kuuliaista duumaa. Uusi vaalilaki tyypisti entisestäänkin kansan oikeuksia: tilanherrat ja kapitalistit valitsivat omissa kuurioissaan runsaat kolme neljännessä kaikista valitsijamiehistä, mutta työläiset ja talonpojat vain vajaan neljänneksen. Tilanherroilla ja kapitalisteilla oli siis määräysvalta kuvernementtien valitsijamieskokouksissa, joissa kansanedustajat valittiin. Sorrettujen kansakuntien edustus supistui suuresti: Keski-Aasian kanta-väestöltä riistettiin äänioikeus kokonaan, Puolan, Kaukasian ja muiden kansallisten alueiden edustajaluku pieneni lähes kolmannekseen entisestä. Kiero vaalilaki tuotti hallitsevalle koplakunnalle sen toivomat tulokset. Tilanherrat saivat melkein puolet III Valtakunnanduuman edustajanpaikoista. Yhdessä tsaarin virkamiesten ja papiston kanssa heillä oli duumassa kahden kolmasosan enemmistö.

Tsaarivalta yritti ratkaista omalla tavallaan myös maakysymyksen, ratkaista sen siten, ettei maata tarvitsisi antaa kaikille talonpojille eikä kajota tilanherrojen maaomaisuuteen. Hallitseva huippukerros, jonka vallankumous oli pakottanut heittämään kaiken toivon talonpojan pysymisestä uskollisena „tsaarisälle”, ryhtyi muodostamaan itselleen tukinojaa maaseudun porvaristosta, kulakeista. Tätä pyrkimystä ilmensi Stolypinin agrariipolitiikka, joka siunattiin vuoden 1906 marraskuun 9. p:n asetuksella ja kesäkuun 14. p:nä 1910 annetulla lailla.

Tsaarin uudet maalat suojelivat tilanherrojen ja kulakkien etuja. Tilanherrojen maat säilyivät täysin koskemattomina. Jokainen talonpoika oikeutettiin eroamaan kyläyhteisöstä ja

huudattamaan maaosuutensa yksityisomaisuudekseen. Yhteisöstä eroavat saivat maaomaisuutensa yhtenä lohkona (huuttori- eli lohkotila). Kyläyhteisöä pirstottiin täten väkisin, minkä lisäksi kulakit saivat haltuunsa talonpoikien parhaat maat. Ei ihme, että talonpojat sanoivat maanjärjestelylautakuntia osuvasti „maanryöväyslautakunniksi” ja koko stolypinilaista maanjärjestelyä „maanreposteluksi”.

Yhdeksässä vuodessa (1907—1915) kyläyhteisöistä erosi noin 2,5 miljoonaa talonpoikaisisäntää, jotka huudattivat yksityisomaisuudekseen lähes 17 miljoonaa desjatiinaa maata. Yhteisöstä eroaminen kiinnosti ennen kaikkea maalaisporvaristoa. Kulakit pyrkivät sillä keinoin lujittamaan talouttaan. Yhteisöistä erosi myös osa talonpoikaisköyhälistöä, varsinkin sellaisia, jotka kävivät kaupungeissa ansiotöissä. Näiden tarkoituksena oli myydä maaosuutensa ja jättää lopullisesti maaseutu. Kulakit saivat siten tilaisuuden ostaa huokeaan hintaan Talonpoikaishankin avustamina köyhien maaosuuksia. Talonpoikaiston perusjoukoille yhteisöstä eroaminen ei luvannut mitään pelastusta puutteesta eikä velkaorjuudesta. Tsaarin vallanpitäjien tavattomasta painostuksesta huolimatta Euroopan-Venäjän kaikista talonpoikaistalouksista erosi yhteisöistä kaiken kaikkiaan vain noin neljännes.

Stolypinin agraaripolitiikka köyhdytti talonpoikia yhä enemmän ja kärjisti luokkaristiriitoja maaseudulla. Puutteen painamana talonpoikaistalous pysyi takapajuisena. Talonpoika rehki kuten ennenkin kehnolla ehtyneellä mitättömän pienellä maatilkullaan käyttäen vanhoja, alkeellisia maanmuokkausvälineitä ja viljelymenetelmiä. Talonpoikaistalouksissa oli vuonna 1910 käytössä lähes 8 miljoonaa puusahraa ja yli kaksi miljoonaa puuauraa.

Stolypinilaisuus oli vuoden 1861 reformin jälkeen toisena askeleena tsaarivallan muuttamisessa porvarilliseksi monarkiaksi. V. I. Lenin kirjoitti, että siten yritettiin avata viimeinen varoventtiili vallankumouksen ehkäisemiseksi, tilanherraorjuuttajien vallan, omaisuuden ja etuoikeuksien säilyttämiseksi. Mutta Stolypin ei onnistunut muuttamaan tsaarivaltaa porvarilliseksi monarkiaksi. Tsaarin itsevaltius oli itse asiassa tilanherraorjuuttajien diktatuuria, jotka hallitsivat Venäjää liittoutuneina läheisesti suurporvariston kanssa. Stolypinin reformi voimisti maaseudulla talonpoikaiston sisäistä taistelua, mutta ei poistanut talonpoikaiston ja tilanherrain välistä perusristiriitaa. Tsaarivalta oli edelleenkin koko kansan päävihollinen.

Luokkien taistelu vallankumouksenjälkeisellä Venäjällä heijastui eri puolueiden kannanotoissa III Valtakunnanduumassa. Duumassa oli kaikkiaan 429 jäsentä, jotka jakautuivat puolueittain seuraavasti: oikeistolaisia 144, lokakuulaisia 148, kadetteja ja heitä lähellä olevien ryhmien jäseniä 104, trudovikkeja 14, sosialidemokraatteja 19.

Tsaarin itsevaltiuden avoimet kannattajat, ns. oikeistolaiset, puolustivat orjuuttaja-tilanherrojen etuja. He olivat työläisiin ja talonpoikiin kohdistuneiden veristen sortotoimien, juutalais-pogromien, ei-venäläisten kansojen vainojen, vallankumousmiesten ja edistyksellisten toimihenkilöiden murhien järjestäjiä. Kansaa sanoi oikeistolaisia ansaitusti mustasotniaalaisiksi.

Porvaristo, jota tuhannet taloudelliset siteet liittivät tilanherroihin ja tsaarin virkavaltaan ja jota proletariaatin johtosena vallankumouksessa oli pahasti säikyttänyt, omaksui vastavallankumouksellisen kannan.

Tämä määräsi lokakuulaisten ja kadettipuolueen duumatoiminnan linjan. Lokakuulaiset, jotka edustivat suurporvaristoa ja kapitalistiseen tapaan isännöiviä tilanomistajia, olivat Stolypinin politiikan hartaita kannattajia ja yksi hallituspuolueista. Kadetit, jotka ilmensivät liberaalis-monarkistisen porvariston etuja, esittivät kesäkuun kolmannen päivän duumassa oppositio-puolueen osaa arvostellen silloin tällöin tsaarin hallituksen erinäisiä toimenpiteitä. Kadetit yrittivät petoksella alistaa kansanjoukot oman aatteellisen ja poliittisen vaikutuksensa alaisiksi. Kadetit olivat itse asiassa taantumuksen edessä matelevia vastavallankumouksellisia liberaaleja. Kaikissa politiikan peruskysymyksissä — budjettipolitiikka, määrärahat uuden sodan valmisteluihin, talonpoikia köyhdyttävä agraaripolitiikka, toimenpiteet vallankumouksen tukahduttamiseksi — kadetit tukivat Valtakunnanduumassa tsaarin hallituksen esityksiä. Ryhmä tunnettuja kadettikirjailijoita julkaisi v. 1909 „Vehi” („Tienviitat”)-nimisen kokoelman, jossa he sanoivat suoraan, että on „kiitettävä tätä valtaa, ainoaa, joka vielä suojelee meitä pistimilään ja vankiloillaan kansan raivolta”.

Talonpoikaisto pyrki lakaisemaan pois tilanherrat ja hävittämään tilanherrojen maanomistuksen. Talonpoikaisto oli oppinut paljon vallankumouksessa, mutta ei käsittänyt vielä täysin selvästi, että voitto on saavutettavissa ainoastaan proletariaatin johdolla, että niin sanottu „kansanvapauden puolue” on kansanvapauden kavaltaajien puolue. Pikkuporvarilliset demokraatit, trudovikit, jotka edustivat duumassa talonpoikaisjoukkoja, eivät olleet tarpeeksi järjestyneitä ja valvettuneita, vaan horjuivat puolteen ja toiseen politiikassaan. Pienisäntien luokka-asema sai heidät horjumaan kadettien ja sosialidemokraattien välillä.

Työväenluokkaa edustivat duumassa sosialidemokraatit. Heidän joukossaan oli sekä bolševikkeja että menševikkejä. Vain bolševikit puolustivat duumassa johdonmukaisesti ja horjumattomasti työtätekeviä. V. I. Lenin osoitti, että työväenluokan puolueen tehtävänä duumassa on auttaa heikkoja pikkuporvarillisia demokraatteja, temmata heidät irti kadettien vaikutusvallasta, luoda tsaristista monarkiaa vastaan käydyssä taistelussa yhtenäinen demokraattien leiri ei ainoastaan itsevaltiuden avoimia

kannattajia, vaan myös vastavallankumouksellisia liberaaleja vastaan ja vaikuttaa sillä keinoin talonpoikaisjoukkoihin.

Taantumus ilmeni yhteiskuntaelämän kaikilla aloilla, tie-teessä, filosofiassa, taiteessa. Tsaarivalta harjoitti hillitöntä šovinistista agitaatiota. Kiihkoileva papisto oli aktiivisessa toiminnassa. Vastavallankumoukselliset mielialat, luopuruusaatteet, mystiikan ja uskonnon harrastaminen levisivät laajalti sivistyneistön keskuuteen. Vallankumousta yritettiin häivyttää pois kansan muistista.

Vallankumouksen tappion ja vastavallankumouksen voiton seurauksena joukkojen taistelu laantui. Työväenliikkeen aalto laski jyrkästi. Lakkolaisten lukumäärä, joka vuonna 1907 oli ollut 740 tuhatta, putosi vuonna 1910 46,5 tuhanteen. Maaseudulla käyty kiivas taistelu vaimeni toistaiseksi. Useita vuosia jatkuneen tavattoman vallankumouksellisen jännityksen jälkeen tuntui väsymys. Tarvittiin aikaa tämän väsymyksen voittamiseen. Työläiset ja talonpojat eivät kuitenkaan unohtaneet sankarillisia taisteluvuosia. Vaimea pinnanalainen kuohunta jatkui joukoissa. Mustasotnialaishallituksen mielivaltaan ja tehtailijoiden sortotoimenpiteisiin työläiset vastasivat: „Odottakaahan, vuosi 1905 koittaa vielä uudelleen!”

2. Bolševikkien taistelu puolueen puolesta, likvidaattoreita, otzovisteja * ja trotskilaisia vastaan

Mustasotnialaisten tilanherrojen hallitus kävi erikoisen rai-vokkaasti työväenluokan vallankumouksellisen puolueen kimp-puun. Puolueen jäseniä alettiin vangita joukkomitassa, samoin vangittiin useita Keskuskomitean jäseniä. Työväenlehdistö lak-kautettiin. Puolueen pää-äänenkannattajaa — „Sotsial-demokrat” lehteä — päästiin julkaisemaan uudelleen vasta vuonna 1909. Ei ollut ainoatakaan paikalliskomiteaa, joka ei olisi joutunut poliisin hyökkäysten kohteeksi. Pietarin komitea vangittiin näinä vuosina ainakin kymmenen kertaa. Pakkotöissä, vankiloissa ja karkotettuna oli paljon huomattavia puoluetöytätekijöitä. Pikku-porvarillinen sivistyneistö pakeni puolueesta. Puoluejärjestöjen jäsenmäärä supistui huomattavasti. Pietarissa oli ollut vuonna 1907 melkein kahdeksan tuhatta puolueen jäsentä, mutta vuonna 1908 heitä oli vain noin kolme tuhatta. Jekaterinburgissa 1.070 puolueen jäsenestä jäi jäljelle 250, Ivanovo-Voznesenskissa jäi kahdesta tuhannesta enintään 600. Puoluejärjestöjen väliset yhteydet höltyivät.

* *Likvidaattorit* — menševistinen oikeisto-oppportunistinen ryhmä, joka vaati maanalaisen puolueen likvidoimista.

Otzovistit („poiskutsijat”) — opportunistinen ryhmä VSDTP:ssa, muodostui v. 1908. Ryhmän jäsenet vaativat kutsumaan sosialidemokraattiset edustajat pois 3:nnesta Valtakunnanduumasta. *Otzovisti*-nimitys johtuu venäjänkielisestä sanasta отозвать (kutsua pois). *Suom.*

Maanalainen toiminta oli taantumuskaudella monin verroin vaikeampaa kuin ennen vallankumousta. Puoluejärjestöt olivat toimineet silloin vallankumouksen nousukaudelle ominaisissa olosuhteissa, nyt ne toimivat vallankumouksen tappion seurauksena muodostuneissa olosuhteissa. Hyökkääminen on aivan toista kuin pakon sanelema perääntyminen. Perääntymiskaudella tarvitaan erityistä lujuuutta ja kestävyyttä. VSDTP:n järjestöllisen heikkenemisen lisäksi sen riveissä oli vakavaa aatteellista horjuntaa. Bolševikkien ja menševikkien välinen kuilu syveni syvenemistään.

Vallankumouksen tappio demoralisoi menševikit täydellisesti. He perääntyivät paniikin vallassa, julistaen yhä äänekkäämmin, ettei uutta vallankumousta kannata ajatellakaan. He luopuivat häpeällisesti puolueen vallankumouksellisesta ohjelmasta ja vallankumouksellisista tunnuksista. He kehottivat työväenluokkaa sopimaan porvariston kanssa, vaativat oikeastaan alistumaan Stolypinin mustasotnialaiskomentoon, ts. kavalsivat paitsi sosialismin, myös demokratiainkin. Menševikit pyrkivät likvidoimaan illegaaliset puoluejärjestöt ja tekemään lopun illegaalisesta vallankumouksellisesta toiminnasta. Heidän tarkoituksenaan oli työväenluokan vallankumouksellisen puolueen, vallankumouksellisen marxilaisen puolueen likvidointi. Puolueen ohjelmasta ja taktiikasta luopumisen hinnalla, puolueen vallankumouksellisista perinteistä luopumisen hinnalla likvidaattorit halusivat ostaa tsaarin poliisilta luvan legaaliseen olemassaoloonsa. Sen tähden heitä alettiinkin sanoa täysin ansaitusti „Stolypinin työväenpuolueeksi”.

Sellaiset menševikkijohtajat kuin Dan ja Martov turvautuivat manövereihin koettaen salata likvidaattoruuskantansa. He ryhtyivät julkaisemaan ulkomailla omaa „Golos sotsial-demokrata” („Sosialidemokraatin ääni”)-nimistä sanomalehteään. Siten syntyi tavallaan työnjako: Venäjällä olevat likvidaattorit pesiytyivät legaalisiin järjestöihin eivätkä halunneet olla tietävinäänkään illegaalisesta puolueesta, ja samaan aikaan menševikkien ulkomailla ilmestyvä sanomalehti yritti kaikin tavoin kaunistella likvidaattorien puolueenvastaisia toimia.

Eräät epävarmat bolševikit horjahtelivat tuona aikana varsin vaarallisesti. Käyttäen kilpenään vallankumouksellisia fraaseja he julistivat, että vallankumousmies on vain se, joka kutsuu barrikadeille, että vallankumousmiehen ei sovi istua mustasotnialaisten duumassa. He kehottivat puoluetta luopumaan legaalisista toimintamuodoista ja ehdottivat, että sosialidemokraattinen ryhmä kutsuttaisiin pois duumasta. Otvovistit, joiksi heitä nimitettiin, muodostivat A. A. Bogdanovin johdolla oman erillisen ryhmänsä, joka aloitti taistelun Leniniä ja leniniläistä linjaa vastaan. Otvovistit jäivät pieneksi vähemmistöksi bolševikkien joukossa. Jos kohta likvidaattorit kehottivat avoimesti lakkauttamaan illegaalisia puolueita, niin otvovistit vaaransivat

sen olemassaoloa epäsuorasti: kieltäytymällä käyttämästä hyväksi legaalaisia joukkotyömahdollisuuksia olisi katkaistu puolueen yhteydet joukkoihin, ja puolue, jolla ei ole yhteyksiä joukkoihin, menettää voimansa, muuttuu lahkolaisjärjestöksi. Sen vuoksi V. I. Lenin sanoi otzovisteja nurinpäisiksi likvidaattoreiksi.

Likvidaattoruuden ja otzovismin synnyllä oli omat luokkajuurensa. Vallankumouksen aikana puolueeseen liittyi paljon pikkuporvarillisia mukanakulkijoita. Vallankumouksen tappio synnytti hajaannusta ja rappeutumista pikkuporvariston keskuudessa. Kaikki tämä heijastui puolueen tilassa. Menševikit seurasivat kuuliaisesti liberaalista porvaristoa. Menševistinen opportunisti muuttui vastavallankumouksellisen porvarillisen liberalismiin suoranaisesta vaikutuksesta likvidaattoruudeksi. Sekä likvidaattorit että otzovistit olivat proletariaatin ja sen puolueen pikkuporvarillisia mukanakulkijoita, porvariston asiamiehiä työväenliikkeessä.

Tilanteessa, jolloin vallankumous oli kärsinyt tappion ja joukot olivat väsyneitä, aatteellinen hoipertelu oli erittäin vahingollista ja varsin vaarallista marxilaiselle puolueelle ja työväenluokalle. Likvidaattorit juurruttivat ideologiaa, joka merkitsi antautumista tsaarivallan armoille. Otzovistit yllyttivät räiskyviin mielenpurkauksiin, seikkailunomaiseen toimintaan. Sekä edelliset että jälkimmäiset asettivat joukkojen vallankumoukselliset mahdollisuudet, työväenluokan voiton epäilyksen alaisiksi. He yrittivät tehdä lopun itse puolueesta.

Näinä puolueelle raskaina aikoina V. I. Leninin ääni kajahti valtavan voimakkaana. Heti ulkomaille saavuttuaan kirjoittamassaan ensimmäisessä artikkelissaan V. I. Lenin, kääntyen puolueen puoleen, ennusti tulevaa voittoa:

„Me osasimme työskennellä monta pitkää vuotta ennen vallankumousta. Meitä ei suotta sanottu kallionlujiksi. Sosialidemokraatit ovat perustaneet proletaarisen puolueen, joka ei menetä rohkeuttaan ensimmäisen sotilaallisen hyökkäyksensä epäonnistumisen vuoksi ja joka ei menetä malttiaan eikä viehäty seikkailuihin. Tämä puolue kulkee sosialismiin asettamatta itseään ja kohtaloaan riippuvaiseksi siitä, mihin porvarillisten vallankumousten jokin kausi on päättävä. Juuri sen vuoksi se on vapaa myös porvarillisten vallankumousten heikoista puolista. Ja tämä proletaarinen puolue kulkee voittoon” (T e o k s e t, 13. o s a, s. 428).

V. I. Lenin antoi puolueelle selvät suuntaviivat sen tulevaa taistelua varten, määritteli sen tehtävät ja taktiikan uusia kehitystehtäviä vastaavasti.

Vallankumouksen puhkeamisen aiheuttaneet perussyöt vaikuttivat edelleenkin: kansa oli entiseen tapaan vailla oikeuksia,

talonpojat olivat tilanherrojen velkaorjia, työläiset kaksinkertaisessa ikeessä: tehtailijoiden ja santarmivallan ikeessä. Uusi vallankumouksellinen nousu oli väistämätön. Bolševikkien poliittinen perustavoite oli sama kuin vuonna 1905, nimittäin porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydellinen voitto ja sen kehittyminen sosialistiseksi vallankumoukseksi. Puolueen vallankumoukselliset ohjelmavaatimukset pysyivät kokonaisuudessaan entisinä: demokraattinen tasavalta, tilanherrojen maiden konfiskointi talonpoikien hyväksi, kahdeksan tunnin työpäivä, kansojen itsemääräämisoikeus aina eroamiseen saakka ja joukko muita, kansan etuja vastaavia vaatimuksia.

Mutta vallankumouksellinen taistelu jatkui uusissa, muuttuneissa olosuhteissa — taantumuksen voiton ja joukkoliikkeen laantumisen kaudella. Tästä syystä ei voitu jatkaa enää sitä taktiikkaa, jota puolue oli noudattanut vallankumouksessa — kutsua joukkoja välittömään rynnistykseen tsaristista monarkiaa vastaan. Oli peräännyttävä, siirryttävä välittömässä vallankumoustaistelussa käytetyistä menetelmistä kiertoliikkeitä edellyttäviin taistelumenetelmiin, jotta olisi voitu valmistella uutta vallankumousta tekemällä sitkeää työtä työväenluokan ja työtätekevien joukkojen kasvattamiseksi ja järjestämiseksi. Ja sen vuoksi illegaalisen puolueen tuli käyttää kaikin tavoin hyväksi legaalaisia toimintamahdollisuuksia: Valtakunnanduuman puhujalavaa, ammattiliittoja, osuuskuntia, klubeja ja muita legaalaisia järjestöjä. Bolševikkien oli opittava yhdistämään toisiinsa illegaalinen ja legaalinen toiminta illegaalisen puoluejärjestön johdon alaisena. V. I. Leninin suunnittelema ja perusteleva taktiikka oli joustavaa, ja sen tarkoituksena oli voimien säilyttäminen ja kokoaminen, jotta olisi voitu siirtyä sopivassa tilaisuudessa uuteen vallankumoukselliseen hyökkäykseen.

Vallankumouksellisen marxilaisen puolueen ratkaistavana oli tehtävä, jollaista se ei ollut joutunut vielä ratkaisemaan, oli nimittäin peräännyttävä täydessä järjestyksessä, käytettävä vallankumouksellisella tavalla hyväksi legaalaisia toiminta- ja organisaatiomuotoja. Sitä varten oli säilytettävä illegaalinen puolue, jolla oli kiinteät yhteydet joukkoihin, ja lujitettava sitä. Ja bolševikit aloittivat V. I. Leninin johdolla taistelun kahdella rintamalla: likvidaattoreita ja zozovisteja vastaan.

Käännekohtaksi taantumusvuosien aikaisessa puolueen kehityksessä muodostui VSDTP:n V yleisvenäläinen konferenssi, joka pidettiin vuoden 1908 joulukuussa Pariisissa. Konferenssin työhön osallistui bolševikkeja, menševikkejä, puolalaisia sosialidemokraatteja ja bundilaisia. Siinä oli edustajia suurimmista puoluejärjestöistä — Pietarin, Moskovan, Keskisen teollisuusalueen, Uralin ja Kaukasian järjestöistä. V. I. Lenin teki konferenssissa pääselostuksen. Tämän selostuksen pohjalla konferenssi hyväksyi likvidaattorimենševikkejä vastaan käydyin kiivaan taistelun jälkeen päätöslauselmat, joissa määriteltiin

puolueen vallankumouksellinen linja ja organisaatiopolitiikka koko taantumuskaudeksi. Uusi vallankumouksellinen kriisi on väistämätön, puolueen tavoitteena ovat edelleenkin samat vallankumoukselliset päämäärät, totesi konferenssi. Ajankohtaisiksi tehtäviksi muodostuivat ennen kaikkea jatkuva toiminta proletariaatin, talonpoikaiston ja armeijan kasvattamiseksi, järjestämiseksi ja yhteenliittämiseksi, legaalisten toimintamahdollisuuksien hyväksikäyttö. V. I. Leninin ehdotuksesta konferenssi tuomitsi likvidaattoruuden ja kehotti kaikkia puoluejärjestöjä taistelemaan leppymättömästi tätä puoluevastaista virtausta vastaan. Samaan aikaan konferenssi sanoutui päättävästi irti otzovismista. Bolševikit saivat konferenssissa huomattavan voiton menševikeistä. Konferenssin päätökset olivat puolueen toimintaohjeena näinä vaikeina vuosina.

Taistelu otzovismia vastaan oli bolševikeista hyvin tärkeää. Moskovan, Pietarin, Odessan ja eräiden muiden teollisuuskaupunkien työläisistä osa oli sitä mieltä, ettei pitänyt osallistua mustasotnialaisen Valtakunnanduuman työhön. V. I. Lenin selitti, että työläisten tyytymättömyys mustasotnialaiseen duumaan ja sosialidemokraattisen ryhmän toimintaan tässä duumassa on kokonaan eri asia kuin poliittiseksi suuntaukseksi pelkistynyt otzovismi. „Mutta me”, V. I. Lenin sanoi, „emme anna tuon aiheellisen tyytymättömyyden viedä itseämme väärään politiikkaan” (Teokset, 15. osa, s. 291). Työläiset muuttavat pian mieltään, sanoi V. I. Lenin, elämä on todistava ja bolševikit tekevät selväksi sen, että duumaa on välttämättömästi käytettävä hyväksi. Mitä taas tulee otzovismiin poliittisena suuntauksena, niin sille on julistettava leppymätön aatteellinen sota. V. I. Lenin kasvatti bolševikkeja vihaamaan „vallankumouksellisia fraaseja”, opetti heille, että todellisen vallankumousmiehen on osattava täyttää velvollisuutensa vaikeimmassakin, vaatimattomimmassakin, harmaassa, arkisessa työssä.

Bolševistisen „Proletari” lehden laajennettu toimituskunta (joka tosiasiallisesti oli Bolševistinen keskus) kokoontui kesäkuussa 1909 Pariisissa neuvottelemaan uusissa olosuhteissa noudatettavasta linjasta ja bolševikkien voimien keskittämisestä taisteluun otzovisteja vastaan. Neuvotteluun osallistui edustajia Pietarista, Moskovan aluejärjestöstä, Uralilta. Neuvottelukokous erotti otzovistit bolševikkien riveistä todeten otzovismin täysin vieraaksi bolševismille ja kehotti kaikkia bolševikkeja taistelemaan päättäväisesti tätä vallankumouksellisesta marxilaisuudesta poikkeavaa suuntausta vastaan. Otzovistit perustivat oman ryhmäkuntansa — vperjodilaisryhmän (nimi johtui „Vperjod” lehdestä, jota he julkaisivat).

Puolue-elämän uudet ilmiöt antoivat neuvottelukokoukselle aiheen asettaa bolševikeille uusia tehtäviä taistelussa puolueen säilyttämiseksi. Asianlaita oli siten, että työläismenševikit oli-

vat nousseet monissa järjestöissä (Pietarin Viipurin piirissä, Moskovassa, Jekaterinoslavissa, Kievissä, Bakussa, Ufassa ja muualla) vastustamaan likvidaattoreita. Tällaisia puolueen säilyttämisen kannalla olevia menševikkejä alettiin sanoa puoluelaismenševikeiksi. Myös Plehanov arvosteli likvidaattoreita. Sen vuoksi neuvottelukokous, hämäämättä millään tavoin bolševikien ja menševikkien periaatteellisia erimielisyyksiä, ehdotti sellaista taktiikkaa, että bolševikit ja puoluelaismenševikit taistelisivat liitossa illegaalisen puolueen säilyttämiseksi.

Silloin oli vielä melko runsaasti työläisiä, joilla ei ollut selvää käsitystä siitä, mistä bolševikit ja menševikit oikeastaan taistelivat keskenään, ja jotka olivat menševikkien vaikutuksen alaisia. Mutta he alkoivat käsittää, että likvidaattorit olivat luponeet sosialismista ja demokratiasta ja hajottivat illegaalista puoluetta, jolle työväenluokka oli antanut parhaat voimansa. Nämä työläiset vakuutuivat yhä enemmän siitä, että raskaina taantumusvuosina vain bolševikit puolustivat lujamielisinä ja horjumatta puolueen etuja ja taistelivat päättäväisesti ja leppymättä likvidaattoreita vastaan. Työläiset ryhmittivät bolševikien ympärille.

Taistelu menševikkejä vastaan kävi yhä kärkevämmäksi. Likvidaattorien avuksi kiiruhtivat keskustalaiset. Keskustalaisuus II Internationalessa oli sellaista ideologiaa ja politiikkaa, minkä tarkoituksena oli alistaa proletaariset ainekset pikku-porvarillisten aineiden alaisuuteen yhden yhteisen puolueen puitteissa. Keskustalaiset vakuuttivat olevansa uskollisia marxilaisuudelle, mutta käytännössä he väärensivät sitä. He eivät halunneet taistella opportunistimia vastaan ja auttoivat siten opportunistimia pääsemään voitolle Länsi-Euroopan sosialidemokraattisissa puolueissa. V. I. Lenin arvosteli jyrkästi sitä keskustalaista kantaa, jonka Kautsky oli omaksunut marxilaisuuden ja kansainvälisen työväenliikkeen peruskysymyksiin nähden. Venäjällä keskustalaisuutta levitti Trotski, joka julkaisi Wienissä omaa „Pravda” lehteään. Trotski julisti mätää ja vahingollista yhdessäolon „teoriaa”, jonka mukaisesti vallankumousmiesten ja opportunistien oli kuuluttava samaan puolueeseen, ja tahtoi saada nämä yhtymään periaatteettomalla pohjalla. Vaikka Trotski julistautuikin „ryhmäkuntien ulkopuolella olevaksi” sosialidemokraatiksi, niin tosiasiaassa hän vain verhosi tällä sovinnon hieronnallaan omaa likvidaattoruuttaan. V. I. Lenin paljasti Trotskin osoittaen, että Trotskin julistautuminen muka ryhmäkuntien ulkopuolella olevaksi oli käytännössä menševikkien tukemista ja tietynmuotoista likvidaattoruutta. V. I. Lenin sanoi paheksuvasti Trotskia Juudakseksi ja kirjoitti: „...Trotski on alkanut käyttäytyä kuin halpamaisin kiipeilijä ja ryhmäkuntalainen... Lavertelee puolueesta, mutta käyttäytyy kaikkia muita ryhmäkuntalaisia huonommin” (Teokset, 34. osa, s. 349).

Trotskilaisten liittolaisia olivat sovittelijat, jotka yrittivät saada puolueen jäsenet uskomaan, että likvidaattorien kanssa voidaan olla yhteistoiminnassa. Sovitteluhenkistä horjuntaa ilmeni mm. Keskuskomitean jäsenten Dubrovnskin ja Noginin mielipiteissä. Puoluetta vahingoittivat varsinkin Zinovjev, Kamenev ja Rykov, jotka hieroivat kauppoja Trotskin kanssa Leninin selän takana. Leninin suunnitelma edellytti bolševikkien ja puoluelaismenševikkien liittoutumista taistelussa likvidaattoreita vastaan, kun taas sovittelijat vaativat bolševikkeja liittymään yhteen likvidaattorien ja trotskilaisten kanssa, mikä itse asiassa merkitsi bolševikkipuolueen likvidoimista. Kaikki tämä vaikeutti sitä taistelua, jota V. I. Lenin ja leniniläiset kävivät puolueen puhdistamiseksi likvidaattoreista.

Tammikuussa 1910 pidettiin Pariisissa Keskuskomitean täysistunto. V. I. Leninin vastustuksesta huolimatta sovittelijat ajoivat täysistunnossa yhdessä Trotskin kanssa läpi omat päätösehdotuksensa: valitsivat keskuselimiin puoluelaismenševikkien sijasta likvidaattorimenševikkejä, päättivät tukea aineellisesti Trotskin „Pravdaa” ja asettaa sen toimituskuntaan Keskuskomitean edustajana Kamenevin. Sovittelijat aikoivat ilmeisesti tehdä keskustalaisen Trotskin lehdestä Keskuskomitean äänenkannattajan. V. I. Lenin sai aikaan sen, että täysistunto tuomitsi likvidaattoruuden ja otzovismin katsoen ne proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksiksi. Mutta tässäkin kohden trotskilaiset ja sovittelijat saivat tahtonsa läpi sikäli, että lausumassa puhuttiin epämääräisesti „molempien poikkeamien” tuomitsemisesta, mainitsematta nimeltä likvidaattoreita ja otzovisteja.

Täysistunnon sovitteluhenkiset päätökset vahingoittivat suuresti puoluetta. Kävi niin kuin V. I. Lenin oli ennustanut, sovittelijat pelasivat likvidaattorien pussiin. Sovittelijat (Zinovjev, Kamenev ym.) päättivät lakkauttaa bolševistisen „Proletari” lehden. Mutta menševikit kieltäytyivät lakkauttamasta omaa ryhmäkuntalaislehteään „Golos sotsial-demokrata” („Sosialidemokraatin ääni”). Likvidaattorit ryhtyivät julkaisemaan Venäjällä legaalisesti „Naša zarja” („Aamumme koitto”)-nimistä lehteä, jonka avustajina toimivat Axelrod, Dan, Martov sekä muut „Golosin” menševikit. V. I. Lenin joutui tekemään kovasti työtä saadakseen kumotuksi täysistunnon sovitteluhenkiset päätökset.

VSDTP:n sisäinen tilanne oli taantumusvuosina hyvin vaikea. Useat opportunistiset ryhmäkunnat ja ryhmittymät — likvidaattorit, otzovistit, trotskilaiset ynnä muut — yrittivät saada työläiset suhtautumaan epäilevästi uuden vallankumouksen mahdollisuuksiin ja vakuuttamaan vallankumoustaistelun jatkamisen hyödyttömyydestä. Kaikki nämä ryhmät yrittivät voimainsa takaa hajottaa proletariaatin illegaalista vallankumouksellisista puoluetta. Noina sekasortoisina aikoina vain V. I. Lenin ja hänen

johtamansa bolševikit osoittautuivat taipumattomiksi vallankumousmiehiksi ja kamppailivat miehuullisesti säilyttääkseen puolueen. Elämä osoitti vakuuttavasti puolueen jäsenistölle ja valvutuneille työläisille, että V. I. Lenin oli oikeassa.

Bolševikit puolustivat puolueen etuja käyden leppymätöntä taistelua kaikenkarvaisia opportunisteja vastaan. Tässä taistelussaan he nojautuivat puoluekonferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöksiin, jotka olivat velvoittavia VSDTP:n kaikille jäsenille. Bolševikit noudattivat oikeaa politiikkaa pyrkimään liittämään yhteen kaikki ne, jotka kykenivät taistelemaan illegaalisen puolueen säilyttämiseksi, sen hajottajia vastaan. Kaikki tämä auttoi bolševikkeja saavuttamaan uusia voittoja puolueesta käymässään taistelussa, taistelussa, jonka tarkoituksena oli saada koko VSDTP vallankumouksellisen marxilaisuuden kannalle.

3. V. I. Lenin puolustaa ja kehittää marxilaista filosofiaa. V. I. Lenin kehittää edelleen oppia puolueesta

Bolševikkien varmana aatteellisena pohjana heidän lujitessa proletaarista puoluetta oli vallankumouksen kokemusten rikastuttama marxilainen teoria.

Ideologian alalla sai taantumusvuosina ensiarvoisen merkityksen marxilaisen filosofian, puolueen teoreettisten perustusten, sen maailmankatsomuksen puolustaminen. Siihen oli olemassa useita syitä.

Taantumus hyökkäsi myös aatteellisella rintamalla. Porvarilliset oppineet, kirjailijat ja lehtimiehet „kumosivat” kaikin tavoin marxilaisuutta ja ennen kaikkea sen filosofisia perusteita. Dialektinen materialismi julistettiin vanhamuotiseksi, aikansa eläneeksi, ja uskonto tunnustettiin ihmishengen „korkeimmaksi aikaansaannokseksi”. Erityisen kiivaasti hyökkäilivät marxilaisuutta vastaan lukuisat porvarillisen sivistyneistön riveistä lähteneet entiset vallankumouksen mukanaolijat. He mustasivat vallankumousta ja ylistivät vallankumouksesta luopumista. He tekivät pilkkaa kansan etujen puoltamisesta sanoen sitä „kansanpalvomiseksi” ja tekivät kansan asian kavaltamisesta hyveen. Saadakseen myrkytetyksi kansan tietoisuuden ja vieroitetuksi kansan pois vallankumoustaistelusta porvarillinen sivistyneistö harjoitti laajaa propagandaa pappispimityksen ja mystiikan hyväksi, ihanoi pessimismiä ja masentumusta, levitti tapainturmelusta.

Aatteellinen turmelus levisi myös vallankumouksellisten keskuuteen. Osa puolueeseen kuuluneista intelligenteistä, jotka pitivät itseään marxilaisina, vaikka olivat huonosti perillä marxilaisuudesta, luopui siitä ja omaksui filosofiassa revisionistisen kannan. Menševikkikynäilijät (Valentinov, Juškevitš) sekä

muutamat sivistyneistön edustajat. (Bogdanov, Bazarov), jotka aikaisemmin olivat kuuluneet bolševikkien riveihin, hyökkäsivät marxilaisen filosofian perusajatuksia vastaan. Mutta he eivät hyökänneet marxilaisuutta vastaan suoraan ja avoimesti, vaan selittivät ulkokultaisesti muka olevansa marxilaisuuden kannattajia ja haluavansa „parannella”, „korjailla” sitä.

Eräät sosialidemokraatit vaativat jopa marxilaisuuden ja uskonnon yhdistämistäkin. He väittivät, että „socialismi on uskonto” (Lunatšarski), että he rakentavat uutta ja korkeampaa tulevaisuuden uskontoa. Tällaisia saarnamiehiä, jotka yrittivät antaa tieteelliselle sosialismille uskonnollista väritystä, alettiin sanoa „jumalanrakentajiksi”.

Taistellessaan marxilaista filosofiaa vastaan ja propagoidessaan idealistisia, uskonnollisia katsomuksia porvarilliset oppineet ja heidän myötäveisajansa, revisionistit, yrittivät käyttää hyväksi luonnontieteen saavutuksia tulkitsemalla niitä väärin.

Niihin aikoihin oli nimittäin tehty fysiikan ja muiden luonnontieteiden alalla lukuisia keksintöjä, jotka murskasivat entisiä, vuosisatojen kuluessa vakiintuneita katsantokantoja ja käsityksiä. Tiedemiehet olivat pitäneet aikaisemmin atomia materian pienimpänä, jakautumattomana hiukkasena ja alkuaineita muuttumattomina. Elektronin ja radioaktiivisuuden keksiminen osoitti, että atomi jakautuu ja että alkuaineet ovat muuttuvaisia ja voivat muuttua toisiksi alkuaineiksi. Vanha luonnontiede oli pitänyt kappaleen massaa vakiona ja riippumattomana siitä, onko kappale lepotilassa vai liikkeessä. Elektronia tutkissaan fyysikot totesivat sen massan olevan riippuvaisuussuhteessa liikkeen nopeuteen. Tehtiin vielä muitakin suuria keksintöjä, jotka muuttivat perinpohjin käsityksiä materian rakenteesta ja liikkeestä.

Monet oppineet eivät kyenneet antamaan oikeaa arvoa näille keksinnöille. Heistä näytti, että materia hajoaa, itse tiede tuhoutuu ja tiedon perustukset järkkyvät. Alettiin puhua „luonnontieteen kriisistä”. Ja juuri tätä päättivätkin käyttää hyväksi uskonnon julistajat, kaikenlaiset idealistit. He selittivät luonnontieteiden saavutuksia idealistiselta näkökannalta ja aloittivat tältä pohjalta hyökkäyksen marxilaista filosofiaa vastaan.

Länsieurooppalaiset ja venäläiset revisionistit, itävaltalaisen porvarillisen filosofin Machin seuraajat, alkoivat todistella, että luonnontieteelliset keksinnöt todistavat muka materian olevan „katoavaista”, joten siis filosofinen materialismi on vanhentunut ja dialektiikka „mystiikkaa”. Machilaiset julistivat, että heidän idealistinen filosofiansa on „puolueetonta”, filosofian taistelevien leirien — materialistien ja idealistien — yläpuolella. Machilaisten oppissa idealismi esiintyi varsin hiotussa ja siloitellussa muodossa.

Luonnontieteen uusimpien keksintöjen oikean, materialistisen yleistyksen puuttuminen saattoi näin ollen uhanalaisiksi marxilaisen maailmankatsomuksen itse perusteet.

Taistelu marxilaisuuden teoreettisten perusteiden aatteellisen puhtauden säilyttämiseksi oli sitäkin tarpeellisempaa, koska vallankumous oli herättänyt poliittiseen elämään valtavan laajat kansankerrokset. Monet vallankumoustaisteluihin osallistuneet työläiset liittyivät puolueeseen. He alkoivat tutkia marxilaisuutta. Materialismia ja dialektiikkaa syrjivien filosofisten katsomusten leviäminen puolueen riveissä, työväen keskuuteen ja machilaisuuden saarnaaminen oli hyvin vaarallista ja saattoi vahingoittaa auttamattomasti joukkojen poliittista kasvatusta, puolueen jäsenten aatteellista karkaisemista. Machilainen filosofia, erittäinkin jumalanrakentaminen, kävi käsi kädessä poliittisen taantumuksen kanssa. Revisionististen filosofien katsomuksista seurasi mukautuminen Venäjällä vallitsevaan järjestykseen, luopuminen taistelusta, „jättäytyminen jumalan huomaan”. Toisin sanoen revisionismi filosofian kysymyksissä tuomitsi poliittisessa mielessä joukot alistuvaisuuteen ja toimettomuuteen.

Kansainvälisessä työväenliikkeessä vallinnut tilanne vaati niin ikään puolustamaan ja kehittämään edelleen marxilaista filosofiaa. Länsieurooppalaiset opportunistit väittivät, että marxilaisuus politiikassa ja idealismi filosofiassa ovat täysin yhteen sovitettavissa. II Internationalen huomattuin teoreetikko Kautsky julisti filosofiset kiistat „yksityisasioiksi”, joihin puolueen ei pidä sekaantua. Taistelu, jota Venäjällä käytiin marxilaisuuden hylkimistä vastaan, oli samalla taistelua kansainvälisessä sosialidemokratiassa ilmenevää revisionismia vastaan.

Työväenluokan puolue katsoi olevansa velvollinen antamaan päättäväisen vastaiskun marxilaisen maailmankatsomuksen vastustajille, tekemään luonnontieteen saavutuksista todella tieteellisen filosofisen yhteenvedon. V. I. Lenin otti suorittaakseen tämän tärkeän ja vastuullisen tehtävän.

V. I. Lenin oli aina kiinnittänyt paljon huomiota marxilaisen filosofian kehittämiseen. Taistellessaan narodnikkeja, „ekonomisteja”, menševikkejä vastaan V. I. Lenin oli rikastuttanut marxilaista filosofiaa teoksissaan „Mitä ovat ‚kansan ystävät’ ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?”, „Mitä on tehtävä?” ja monissa muissa. Taantumusvuosina, jolloin filosofian kysymykset muodostuivat erikoisen ajankohtaisiksi, V. I. Lenin kirjoitti maailmankatsomusongelmia käsittelevän erikoisteoksensa „Materialismi ja empiriokritisismi”, joka ilmestyi v. 1909. Tämä teos vaikutti käänteentekevästi marxilaisen filosofian kehitykseen.

V. I. Leninin „Materialismi ja empiriokritisismi” teoksen historiallinen merkitys on siinä, että:

V. I. Lenin torjui kaikki ne hyökkäykset, joita porvariston ideologit ja revisionistit tekivät marxilaista filosofiaa vastaan. Hän osoitti, että kaikki idealistiset filosofiset koulukunnat olivat luonteeltaan epätieteellisiä, ja todisti niiden teorit kestäättömiksi. Valtavan luonnontieteellisen ja historiallisen aineiston perusteella V. I. Lenin osoitti vakuuttavasti, että tieteellisen maailmankäsityksen antaa vain yksi filosofia — *dialektinen materialismi*, joka opettaa työväenluokan tuntemaan luonnon, yhteiskunnan ja ajatustoiminnan yleisimmät kehityslait. Vain marxilaisen maailmankatsomuksen pohjalta voidaan tiedostaa oikein meitä ympäröivää maailmaa ja muuttaa se toiseksi. V. I. Lenin ratkaisi tehtävän, johon yksikään marxilainen ei ollut vielä ryhtynyt, *teki nimittäin marxilaisen yhteenvetdon luonnontieteen uusimmista keksinnöistä*. Hän teki tyhjäksi marxilaisuuden vihollisten yritykset tulkita näitä keksintöjä väärin, idealistisesti, taantumukselliselle ideologialle edullisella tavalla. V. I. Lenin osoitti, että luonnontieteessä tapahtunut jyrkkä mullistus ei sotinut maailman aineellisuutta ja materialismia vastaan, niin kuin machilaiset väittivät, vaan merkitsi sitä, että käsitykset materiasta ja sen ominaisuuksista jatkuvasti muuttuvat ja syvenevät. Vain dialektisen materialismin tietä selvittää „luonnontieteen kriisistä”. Täysin oikeaksi on osoittautunut analyysi, jossa V. I. Lenin selitti „luonnontieteen kriisin” olemusta ja sitä, mitä tietä päästään tuosta kriisistä. V. I. Leninin teos on säilyttänyt merkityksensä luonnontieteiden kehityksen metodologisena perustana.

V. I. Lenin torjui *marxilaista filosofista materialismia* vastaan tehdyt hyökkäykset ja kehitti edelleen tätä oppia, joka osoitti proletariaatille ulospääsyn henkisestä orjuudesta. Hän perusteli tätä teoriaa luonnontieteen uusien saavutusten pohjalta. Nojautuen uusiimpiin luonnontieteellisiin keksintöihin hän kehittäi marxilaista materia-käsitettä ja perusteli entistä monipuolisemmin maailman aineellisuutta.

V. I. Lenin torjui maailman tiedostettavuus -oppia vastaan tehdyt hyökkäykset ja kehitti sitä edelleen osoittaen tiedostamisprosessin monimutkaisuuden ja selittäen sen kehitystä. Inhimillinen tietous antaa vähitellen, askel askeleelta täsmällisen ja oikean kuvan objektiivisen aineellisen maailman ilmiöistä ja laeista. Tietämättömyys vaihtuu siten tietoudeksi, vajavainen ja epätarkka tietous muuttuu yhä täydellisemmäksi ja tarkemmaksi. Idealistinen filosofia kehotti loppujen lopuksi tiedettä laskemaan aseensa luonnon salaisuuksien edessä. Marxilainen filosofia julisti: tiede on kaikkivoipa eikä sen kehityksellä ole rajoja.

„Ihmisjärki”, V. I. Lenin kirjoitti, „on löytänyt luonnosta paljon kummallista ja löytää vielä enemmän, samalla lisäten valtaansa luonnon yli...” (Teokset, 14. osa, s. 277).

V. I. Lenin kehitteli ja perusteli sitä marxilaista kantaa, että käytäntö on tiedostamisen perusta ja totuuden kriteeri. Tiede, tietous kehittyvät ja kasvavat ihmiskunnan käytännöstä, ihmisten kokemuksesta, heidän tuotannollisesta ja yhteiskunnallisesta toiminnastaan. Vain käytännössä tarkistettut tieteen johtopäätökset ovat luotettavaa tietoutta, jolla on objektiivisen totuuden arvo. Käytäntö rikastuttaa ja vie tiedettä jatkuvasti eteenpäin.

V. I. Lenin torjui *marxilaista materialistista dialektiikkaa* vastaan tehdyt hyökkäykset ja kehitti edelleen tätä oppia, jolla on ensiarvoisen tärkeä merkitys proletariaatin ja sen puolueen vallankumoukselliselle toiminnalle.

Kirjassaan „Materialismi ja empiriokritisismi” sekä useissa muissa teoksissaan V. I. Lenin osoitti, että materialistinen dialektiikka on monipuolisin, sisältörikkain ja syvällisin oppi kehityksestä. Materialistinen dialektiikka on todistanut, ettei maailma ole liikkumaton eikä muuttumaton. Maailma kehittyy ja uudistuu jatkuvasti. Tämän kehityksen syynä ovat jokaiselle oliolle, prosessille ja ilmiölle ominaiset sisäiset ristiriidat. Nämä ristiriidat syntyvät, saavuttavat tietyn kärkevyyden ja saavat sitten ratkaisunsa. Dialektiikan soveltaminen on suuri taito, jota Lenin opetti ja joka merkitsee sitä, että osataan ajoissa havaita ja ajoissa ratkaista nämä ristiriidat.

Materialistisen dialektiikan johtavana perusajatuksena, joka muodostaa dialektiikan peruslain eli „ytimen”, on kunkin kehitysprosessin vastakohtaisuuksien ristiriitaisuus, ykseys ja taistelu.

„Dialektiikka”, V. I. Lenin sanoi, „voidaan lyhyesti määritellä opiksi vastakohtaisuuksien ykseydestä” („F i l o s o f i a n v i h k o t”, Gospolitizdat 1947, s. 194).

Materialistinen dialektiikka antaa oikean käsityksen siitä, miten luonnossa ja yhteiskunnassa tapahtuvat vähittäiset ja jatkuvat muutokset johtavat jyrkkiin käännteisiin, perinpohjaisiin muutoksiin, hyppäyksiin kehityksessä.

V. I. Lenin torjui *historiallista materialismia* vastaan tehdyt hyökkäykset ja kehitti edelleen tätä yhteiskunnan kehityslakeja selittelevää tiedettä. Hän osoitti, että machilaisen Bogdanovin sanakäänneet olemisesta ja tajunnasta ovat verho, jonka taakse kätkeytyy yhteiskuntakehityksen objektiivisten lakien kieltäminen. V. I. Lenin todisti tieteellisesti täysin kestäättömiksi machilaisten sellaiset väitteet, että ihmisyhteiskunta kehittyy muka fysiologian tai jonkin muun biologisen tieteenhaaran lakien eikä omien, sille ominaisten lakien mukaisesti. Näiden lakien tuntemus antaa puolueelle mahdollisuuden nähdä ennakolta yhteiskuntakehityksen kulun kauas eteenpäin, määritellä tieteellisesti vallankumoustaistelun tulevat tehtävät ja mobilisoida kansanjoukot ratkaisemaan niitä.

V. I. Lenin kehitteli ja perusteli sitä periaatetta, että *filosofia on puoluekantaista*. Hän arvosteli perusteellisesti kaikkia marxilaiseen filosofiaan kohdistuneita revisioimisyrityksiä ja paljasti niiden luokkajuuret. Hän osoitti havainnollisesti, että filosofisten suuntausten taistelu heijastaa viime kädessä nykyisen yhteiskunnan vihamielisten luokkien ideologiaa. Machilaisten samoin kuin muidenkin idealismin kannattajain objektiivisena tehtävänä on palvella pappispimitystä ja taantumusta.

V. I. Lenin todisti, että puolueen maailmankatsomuksen ja politiikan välillä on olemassa suoranainen ja välitön yhteys. „...marxilaisuuden poliittinen linja on”, V. I. Lenin kirjoitti, „...erottamattomassa yhteydessä marxilaisuuden filosofisiin perusteisiin” (Teokset, 15. osa, s. 402).

Marxilaisen filosofian hylkääminen ja opportunisti ovat samaten yhteydessä keskenään. Siitä ovat esimerkkinä mm. menševikit, jotka olivat revisionisteja filosofiassa ja likvidaattoreita politiikassa, sekä bogdanovilaiset, jotka osoittautuivat otzovisteiksi politiikassa ja luisuivat menševismin kannalle.

V. I. Lenin rikastutti teoksellaan marxilaista filosofiaa kohottaen sen uudelle, korkeammalle asteelle tieteen uutta tasoa vastaavasti ja vei siten yhteiskunnallista ajattelua eteenpäin.

V. I. Leninin teos „Materialismi ja empiriokritisismi” esitti erittäin merkittävää osaa bolševikkipuolueen aatteellisessa kehityksessä, sen jäsenistön teoreettisessa valmennuksessa, marxilaisen puolueen teoreettisten perusteiden puolustuksessa ja kehityksessä. Tämä teos on palvellut ja palvelee edelleen opinlähteenä vallankumoustaistelijain kasvatuksessa.

Marxilaisen filosofian revisoijat saivat vastaiskun bolševistisen „Proletari” lehden toimituksen laajennetussa neuvottelukokouksessa vuonna 1909. Neuvottelukokous tuomitsi jyrkästi jumalanrakentamisen antimarxilaisena virtauksena. Tällä päätöksellä oli valtavan suuri periaatteellinen merkitys. Bolševikit sanoivat suoraan, että puolue ei voi olla neutraali filosofian kysymyksissä, vaan sen täytyy vaalia huolellisesti suurta aatteellista rikkauttaan — marxilaisuutta. Bolševikit katsoivat puolueen erääksi tärkeimmäksi tehtäväksi puolustaa järkähtämättömästi marxilaista maailmankatsomusta kaikilta vahingoittamisyrityksiltä.

Lenin puolusti ja kehitti edelleen marxilaista oppia puolueesta, millä oli valtava merkitys puolueen aatteelliselle elämälle. Venäjän ensimmäinen vallankumous oli todistanut kumoamattomasti, että puolueella on huomattava merkitys. Ensimmäisen kerran historiassa marxilainen puolue oli vaikuttanut voimakkaasti vallankumouksen kulkuun, johdattanut taisteluun miljoonat työläiset. Juuri sen vuoksi porvaristo ja sen myötäveisaajat, likvidaattorit, yrittivät kaikin voimin tuhota työväenluokan puolueen.

Taantumuskauden aikaisissa teoksissaan V. I. Lenin kehitti sitä marxilaista käsitystä, että puolue esittää *johtavaa osaa* joukkojen taistelussa. Kokemus oli osoittanut havainnollisesti, että joukot eivät tajua käden käänteessä, miksi puolue on tarpeellinen ja mitä osaa se esittää luokkataistelussa. Mitä valvuneempia joukot ovat, mitä selvempi käsitys niillä on yhteiskunnan luokkaryhmytyksestä, sitä syvällisemmin ne käsittävät puolueen merkityksen, sitä suuremman arvon ne antavat puolueessaololle. Porvaristo pyrki tylyyttämään joukkojen poliittista tietoisuutta, ja siksi se kehottaa kaikin tavoin suhtautumaan kielteisesti puolueessaoloon, ylistää kaikin tavoin puolueeseenkuulumattomuutta. Porvarillisen puolueeseenkuulumattomuusidean vastapainoksi marxilaiset asettavat proletaarisen puolueessaoloahteen.

„Politiikkaa tämän sanan varsinaisessa mielessä voivat tehdä vain *joukot*”, V. I. Lenin kirjoitti, „mutta puolueettomat ja lujaa johtavaa puoluetta vailla olevat joukot ovat hajanaisia, tiedottomia joukkoja, jotka eivät kykene pysymään lujina ja muuttuvat niiden ovelien politikoitsijain leikkikaluksi, jotka ilmestyvät aina ‚parahiksi‘ hallitsevien luokkien keskuudesta käyttäkseen ‚sopivaa‘ tilaisuutta hyväkseen” (Teokset, 19. osa, s. 432).

V. I. Lenin puolusti sitä marxilaista käsitystä, että puolue on proletariaatin korkein luokkajärjestymismuoto, ja opetti puoluetta pitämään arvossa järjestymisen suurta merkitystä työväenliikkeelle.

„Työväenluokan voima on järjestymisessä. Ilman joukkojen järjestymistä proletariaatti ei ole mitään. Järjestyneenä se on kaikki” (Teokset, 11. osa, s. 304).

Vallankumouksen aikana oli syntynyt monenlaisia proletariaatin järjestöjä, jotka ulottivat toimintansa sen eri kerroksiin, palvelivat työväen erilaisia tarpeita. Puolueen ja näiden järjestöjen keskinäissuhteet muodostuivat Venäjän työväenliikkeen erääksi oleellisimmaksi kysymykseksi.

Porvaristo pyrki irrottamaan työväenjärjestöt marxilaisesta puolueesta, asettamaan ne puolueen vastakohtaksi. Työväenliikkeeseen pesiytyneet porvariston asiamiehet julistivat, että ammattiliittojen ja osuuskuntien tulee olla „puolueettomia” ja vaativat puolueeseen kuuluvalla kirjailijalle oikeutta esiintyä mielensä mukaan porvarilehdissä sekä duumaryhmälle „riippumattomuutta”, vieläpä ylivaltaakin puolueeseen nähden. Sille tielle lähteminen olisi merkinnyt, että näistä järjestöistä olisi hävitetty tyystin luokkatietoisuus, jota edustaa ennen kaikkea marxilainen puolue. V. I. Lenin opetti, että itsetiedoton järjestyneisyys on tolkutonta ellei pahempaakin, koska se muodostuu

vihollisen leikkikaluksi. Porvarillisen „puolueestariippumattomuus”-aatteen vastapainoksi bolševikit asettivat marxilaisen periaatteen: puolue johtaa aatteellisesti ja poliittisesti kaikkia muita työväenluokan järjestöjä.

V. I. Lenin syvensi marxilaisia käsityksiä opportunismiin *sosiaalisista juurista*, työväenliikkeen samoin kuin puolueen sisäisen *taistelun luonteesta ja merkityksestä*. Vallankumouksellisten ja opportunististen ainesten taistelu Venäjän työväenliikkeessä ja samoin kansainvälisessä työväenliikkeessä oli kärjistynyt 20. vuosisadan alussa ja erittäinkin vuosien 1905—1907 vallankumouksen jälkeen. Tällä taistelulla oli syvät luokkajuurensa. Työn ja pääoman yhteenotot olivat käyneet entistä kärkevämmiksi ja työväenliike oli saavuttanut menestystä, mikä oli saanut porvariston tehostamaan taisteluaan proletariaattia vastaan. Porvaristo yrittää tunkeutua työväenliikkeeseen, se etsii keinoja, joiden avulla voisi alistaa työväenliikkeen vaikutuksensa alaiseksi. Luokkataistelun ja sosialistisen vallankumouksen vastapainoksi se propagoi luokkasovintoa ja sosiaalisia uudistuksia. Opportunistit levittävät näitä porvarillisia aatteita työväenluokan keskuuteen.

Proletariaatti ei ole eristynyt muista luokista. Se on koskeuksessa pikkuporvaristoon ja saa jatkuvasti täydennystä suurpääoman köyhdyttämistä pikkuporvarillisista kerroksista. Porvaristo lahjoo ja turmelee järjestelmällisesti työväenluokan huippukerrosta, joka lähenee elintavoiltaan pikkuporvaristoa. Työväenliike saa voimistuessaan riveihinsä uusia kannattajia pikkuporvariston keskuudesta. Kaikkien näiden pikkuporvarillisten ainesten välityksellä porvaristo vaikuttaa työväenluokkaan. Siitä saa alkunsa taistelu vallankumouksellisten ja opportunistien välillä.

Taistelu opportunismia vastaan on työväenliikkeen *lainmukaisuuksia*. Se on sosialistisen vallankumouksen valmistelun ja voiton tärkeimpiä ehtoja. Proletaarinen puolue ei voi kehittyä, elleivät vallankumoukselliset marxilaiset käy päättäväistä taistelua opportunisteja vastaan. Vallankumousmiesten ja opportunistien rauhanomainen „yhdessäolo” samassa puolueessa johtaa käytännössä opportunismiin voittoon. Sen vuoksi puolueen täytyy vastustaa leppymättömästi ei ainoastaan opportunisteja, vaan myös niitä, jotka kehottavat keskustalaisten lailla tekemään sovinnon opportunistien kanssa. *Puolue lujittuu siitä, kun se puhdistautuu opportunistisista aineksista*. V. I. Lenin osoitti, että „proletariaatin sosiaalinen vallankumous on mahdoton ilman tätä taistelua, ilman” vallankumousmiesten ja opportunistien „...selvää periaatteellista rajankäyntiä” tuon vallankumouksen edellä, „...ilman uuden historiallisen voiman opportunististen, pikkuporvarillisten, ainesten ja sen proletaaristen, vallankumouksellisten, ainesten täydellistä pesäeroa tuon vallankumouksen aikana” (Teokset, 17. osa, s. 213).

Vallankumousta edeltäneiden ja vallankumouksenaikaisten vuosien runsaan kokemuksen pohjalta V. I. Lenin osoitti, että puolueen toiminnalla on mitä suurin merkitys vallankumouksen *valmistelun* kannalta. Ei pidä masentua sen vuoksi, V. I. Lenin sanoi, että puolue on jälleen olemassa vain pieninä illegaalisina järjestöinä, jotka tekevät näkymätöntä, ensi silmäykseltä vähäpätöistä työtä joukkojen keskuudessa. Tämä työ ei mene milloinkaan hukkaan. Venäjän vallankumous on osoittanut, että vallankumousta kypsytti tuntuvasti vuosikausia kestänyt joukkojen järjestämisen ja poliittisen valistamisen hyväksi käyty taistelu.

Tehdessään yhteenvetoja vallankumouksen kokemuksista V. I. Lenin kirjoitti:

„Proletariaatin voimia valmisteltiin, sitä kasvatettiin ja järjestettiin pitkän aikaa ennen niitä satojen tuhansien työläisten joukkoesiintymisiä, jotka antoivat surmaniskun Venäjän vanhalle itsevaltiudelle. Pitkäaikainen, näkymätön työ proletariaatin kaikkinaisen luokkataistelun johtamiseksi, työ lujan ja horjumattoman puolueen luomiseksi edelsi todella joukkoluontoisen taistelun puhkeamista ja loi edellytykset sille, että tuo taistelu saattoi muuttua vallankumoukseksi. Nytkin proletariaatin, kansan esitaistelijan, on lujitettava järjestöänsä, puhdistauduttava kaikesta intelligenssin opportunistin homeesta, yhdistettävä voimansa yhtä määrätietoiseen ja hellittämättömään työhön” (Teokset, 13. osa, s. 106).

Leninin aatteiden suuri päämäärä oli valaisemassa kirkkaana valona bolševikkien tehdessä uhrautuvaa työtänsä Stolypinin taantumusajan pimeässä yössä.

4. Puolue valloittamassa joukkoja puolelleen, valmistamassa joukkoja uuteen vallankumoukseen

Puolue käsitti, että vallankumouksenjälkeisellä Venäjällä oli ehdolla kaksi mahdollista kehitystietä: joko maan täydellinen demokraattinen uudistaminen tai sellainen porvarillinen evoluutio, joka säilyttää monarkian ja tilanherrojen ylivallan. Tsaarivalta, tilanherrat ja porvaristo yrittivät kaikin keinoin estää uuden vallankumouksen puhkeamisen, ja siinä asiassa niitä auttoivat innokkaasti menševikit ja eserrät. Bolševikit puolsivat maan vallankumouksellista kehitystietä, joka oli täysin kansan elinestujen mukainen. Ja vain kansa saattoi ratkaista sen kysymyksen, mitä tietä maa tulisi kulkemaan. Tämän käsitti myös Stolypin, joka ilmoitti tarvitsevansa suunnitelmansa toteuttamiseksi „kaksikymmentä rauhan vuotta”, so. kaksikymmentä vuotta joukkojen nöyrytmistä, pidättymistä taistelusta. Mutta vallankumouksen tulikokeen läpäissyt kansa ei antanut

tsaarin mustasotnialaishallitukselle noita „kahtakymmentä rauhan vuotta”.

Bolševikit olivat ainoa järjestynyt vallankumouksellinen voima koko maassa. Menševikkien maanalaiset järjestöt olivat hajonneet. Eserrät olivat sekä aatteellisesti että järjestöllisesti hajaannustilassa. Mutta bolševikkeja vallankumouksen tappio ei murtanut. Marxilainen karaistuneisuus, horjumaton luottamus vallankumouksen tulevaan voittoon, syvä uskollisuus proletariaatin asialle ja leppymättömyys opportunistia kohtaan auttoivat bolševikkeja selviytymään suunnattomista vaikeuksista, perääntymään järjestyksessä, säilyttämään taistelukykyisen ydinjoukkonsa. Santarmien alituisista rosvohyökkäyksistä huolimatta puoluejärjestöt säilyivät melkein kaikkialla. Puoluekomiteat toimivat kaikissa suurissa kaupungeissa ja teollisuusalueilla. Suurissa teollisuuslaitoksissa olivat puoluesolut tai yhteydet työläisiin säilyneet. Monin paikoin julkaistiin lento-lehtisiä ja illegaalisia puoluelehtiä. Keskisellä teollisuusalueella, Volganvarrella ja Uralilla pidettiin aluepuoluekonferenssit ja lisäksi Pietarissa, Moskovassa, Ivanovo-Voznesenskissa, Nižni-Novgorodissa sekä muissa kaupungeissa puoluejärjestöjen paikalliskonferenssit.

Horjuvien pikkuporvarillisten aineiden pako VSDTP:sta oli samalla puolueen puhdistumista. Puolue vapautui epävakaina aineksista, mukanakulkijoista. Jokainen kriisi lannistaa toiset, toisia se taas karkaisee. Taantumisvuosien vaikea kriisi karkaisi bolševikkien puoluejärjestöjä. Kasvoi uusi kantajoukko valvutuneita työläisiä, joiden kannettavaksi tuli puolueen kenttätyön koko taakka.

Maanalaisen toiminnan ankarassa koulussa, vallankumouksen tulesa, tappion päivinä, taisteluissa tsaarivaltaa ja porvaristoa vastaan, lukuisten vastustajien kanssa olleissa yhteenotoissa muovautuivat bolševikkien, taipumattomien ja miehuullisten työväen etujen puolustajien, ihailtavat ominaisuudet. „Meitä ei suotta sanottu kallionlujiksi”, totesi V. I. Lenin.

Nämä olivat karaistunutta väkeä, josta voidaan sanoa runoilijan lailla:

Jos miehet nuo nauloiksi takoa vois',
ne maailman parhaita nauloja ois'.

Poliisiurkkijain vainoaminakaan bolševikit eivät lakanneet kasvattamasta, järjestämästä ja yhteenliittämästä proletariaattia. He selittivät väsymättä talonpojille, että nämä voivat päästä puutteesta ja kurjuudesta vain taistelemalla yhdessä työväenluokan kanssa ja sen johdolla tsaarivallan kukistamiseksi.

Puolueen tärkein tehtävä oli säilyttää yhteydet joukkoihin ja lujittaa näitä yhteyksiä. Siten taattiin parhaiten se, että Venäjä oli kehittyvä vallankumouksen suuntaan eikä Stolypinin tietä. Mutta sitä varten oli käytettävä hyväksi kaikkia joukkotyömah-

dollisuuksia, jokaista legaalista kiinnekohtaa — mustasotnia-laisduuman puhujalavasta alkaen aina jokaista raittiusseuraa myöten.

Duuman käyttäminen puolueen puhujalavana merkitsi paljon proletariaatin kasvattamisessa ja järjestämisessä vallankumouksellisen marxilaisuuden hengessä sekä talonpoikaiston valloittamisessa proletariaatin puolelle. III Valtakunnanduuman vaalit osoittivat, että proletariaatti pysyi uskollisena puolueelleen. Poliisiterrorista huolimatta työväenluokka lähetti duumaan yksinomaan sosialidemokraatteja.

Parlamenttitaktiikkaa suunnitellessaan bolševikit joutuivat kulkemaan omia teitään. Länsieurooppalaisten sosialistien parlamentaariseen kokemukseen oli suhtauduttava kriittisesti, sillä heidän parlamenttiryhtiensä työssä oli määräävänä opportunismi. V. I. Lenin oli jo vallankumouksen aikana suunnitellut I ja II duuman antaman kokemuksen nojalla puolueen duumataktiikan peruskohdat. Näitä peruskohkia hän kehittäi ja konkretisoi taantumusvuosina. Erityistä huomiota kiinnitettiin siihen, että duumaryhmän ja puoluejohdon väliset suhteet olisivat oikeita. Duumaryhmä katsottiin välittömästi Keskuskomitean alaiseksi puolue-elimeksi. Arvostellessaan menševikkejä, jotka kehottivat ryhmää osallistumaan duuman niin sanottuun lainsäädäntötyöhön, V. I. Lenin vaati edustajia puolustamaan johdonmukaisesti kansan etuja ja puhumaan duumassa siitä, mikä askarrutti joukkojen mieltä. V. I. Lenin osoitti, että edustajien ei pidä rajoittua toimimaan vain duumassa, vaan on tehtävä työtä myös duuman ulkopuolella, otettava yhteys työväenjoukkoihin, osallistuttava puolueen illegaaliseen toimintaan.

Bolševikkiedustajat seurasivat toiminnassaan Leninin ohjeita.

III duumassa bolševikit joutuivat toimimaan tavattoman vaikeissa olosuhteissa. Duuman sosialidemokraattisessa ryhmässä oli kaiken kaikkiaan 19 jäsentä ja tämäkin määrä supistui sittemmin tuntuvasti: mustasotnia-laisduuma luovutti poliisille Uralin työläisten edustajan V. J. Kosorotovin ja hänet passitettiin vankilaan, viisi menševikkiedustajaa loikkasi vihollisleiriin. Itse ryhmässä olivat enemmistönä menševikit, joita oli valittu duumaan etupäässä pikkuporvarillisten valitsijain äänin. Duumaryhmä teki alussa useita pahoja virheitä: se ei osoittanut selvästi sosialistista luokkaluonnettaan, puolustanut johdonmukaisesti demokraattisia vaatimuksia eikä paljastanut kadettien vastavallankumouksellista politiikkaa. Puolue ja työväenjärjestöt arvostelivat ryhmän virheitä ja tämä vaikutti vähitellen — ryhmän toiminta parani.

Bolševikkien puheet kaikuivat taisteluhenkisinä mustasotnia-laisduuman ummehtuneessa ilmapiiressä. Pietarin työläisten edustaja bolševikki N. G. Poletajev esitti merkittävää osaa sosialidemokraattien ryhmässä. Työläisedustajat arvostelivat

tsaarivallan ulko- ja sisäpolitiikkaa, osallistumista Iranin valtakunnan kukistamiseen, orjuuttavia lainoja, jotka käytettiin poliisilaitoksen ja armeijan ylläpitoon, poliisiterroria, työtekevien verorasituksia, Suomen kansan sortoa. Bolševikkiedustajat vastustivat tarmokkaasti työväen elinettäin kohdistuvia tsaarin hallituksen ja mustasotnialaisuuden hyökkäyksiä. He laativat lakiehdotukset kahdeksan tunnin työpäivästä, ammattiliittojen vapaudesta ja lakko-oikeudesta, esiintyivät Stolypinin agraaripolitiikkaa vastaan, esittivät, että tilanherrojen maat luovutettaisiin talonpojille ilman lunastusmaksua. Bolševikit käyttivät duuman puhujalavaa itsevaltiuden taantumuksellisen politiikan ja kadettien petturuuden paljastamiseen, kansan poliittiseen valistamiseen ja talonpoikien valloittamiseen työväenluokan puolelle.

Erilaisilla julkisilla edustajakokouksilla, joita tsaarin hallituksen oli pakko sallia pidettävän, oli melko huomattava merkitys taantumusaikana. Bolševikit osallistuivat työväenjärjestöjen edustajina näiden kokousten työhön esittäen niissä puolueen mielipiteitä kansan elämän monista tärkeistä kysymyksistä. Kansanyliopistojen edustajakokouksessa työväenryhmä puhui siitä, että valistustoiminta on vapautettava poliisiviranomaisten holhouksesta, ja vaati työväenjärjestöille oikeutta määrätä opinto-ohjelmistaan ja valita luennoitsijansa. Ryhmän esittämä päätöslauselmaluonnos hylättiin vain niukalla äänen enemmistöllä. Naisten edustajakokouksessa työläisnaisten edustajat julistivat, että proletariaanit voivat saavuttaa vapauden vain osallistumalla työväenliikkeeseen. Tehdaslääkäreiden edustajakokouksessa oli läsnä työväenryhmä, joka edusti Pietarin, Moskovan, Keskeisen teollisuusalueen, Ukrainan ja Taka-Kaukasian ammattiyhdistyksiä. Bolševikit osoittivat konkreettisten tosiasioiden valossa, että proletariaatin ja kapitalistien edut ovat vastakkaisia. Poliisin toimenpiteiden johdosta kaikki työläisedustajat ja osa lääkäreistä esittivät vastalauseensa poistamalla edustajakokouksesta, minkä jälkeen kokouksen johtajien oli pakko lopettaa se. Työväenryhmän varma kannanotto alkoholivastustajain edustajakokouksessa, minkä ansiosta ryhmän onnistui viedä läpi muutamia päätöslauselmaehdotuksiaan, sai tsaarin hallituksen raivostumaan. Se „ei ole juoppouden vastustajain, vaan hallituksen vastustajain edustajakokous”, kiljui taantumuslehdistö. Tsaarin virkamiehet ja papiston edustajat poistuivat kiireesti kokouksesta. Melkein kaikki työväenedustajat vangittiin. Sosialidemokraattien duumaryhmä esitti tapauksen johdosta viivyttämättä välikysymyksen, paljastaen tsaarivallan toimenpiteiden todellisen tarkoituksen.

Valtakunnanduuma, legaaliset järjestöt ja edustajakokoukset tarjosivat runsaasti aineistoa puolueen poliittista työtä varten. Kaikessa tässä työssä oli keskeinen asema illegaalisilla puoluejärjestöillä, ne antoivat bolševikkien legaaliselle toimin-

nalle vallankumouksellisen suunnan. Mitä puolueen edustajat eivät voineet julkisissa laitoksissa sanoa suoraan, sen illegaaliset puoluejärjestöt selittivät loppuun saakka omissa lentolehtisissään, maanalaisissa kokouksissaan, työläisiä varten järjestetyissä keskustelutilaisuuksissa, ohjaten heitä vähitellen siihen toteamukseen, että yhdistyminen järjestäytyneeksi voimaksi ja tsaarivallan vallankumouksellinen kukistaminen on välttämätöntä.

Puoluetoiminta laajeni hyvällä menestyksellä Pietarissa, Moskovassa, Bakussa ja maan muissa teollisuuskeskuksissa. Siellä toimivat monet koetellut vallankumousmiehet, milloin heidän onnistui päästä vapauteen vankiloista tai karkotusalueilta. J. F. Dubrovinski, M. I. Kalinin ja V. V. Kuibyšev osallistuivat aktiivisesti Pietarin puoluejärjestön työhön, A. S. Bubnov, D. I. Kurski, J. M. Sverdlov, I. I. Skvortsov-Stepanov toimivat Moskovassa. Bakun järjestön johtajistoon kuului sellaisia tunnettuja puoluemiehiä kuin Mešadi Azizbekov, P. A. Džaparidze, G. K. Ordžonikidze, S. S. Spandarjan, J. V. Stalin, S. G. Šaumjan. Pietarin ja Moskovon bolševikit joutuivat suorittamaan suurimman osan siitä työstä, jota duumaryhmän sekä legaalisten edustajakokousten työväenryhmien toiminta vaati. Heillä oli vahvat asemat ammattiliitoissa, joihin oli perustettu puolue-ryhmiä. Bakun bolševikit johtivat öljyteollisuustyöläisten ammattiliittoa sekä tämän ammattiliiton äänenkannattajaa, „Gudok” lehteä, työläisten „Tieto on voimaa” nimistä opintoyhdistystä ja Kansantalon toimintaa. Puolue saavutti merkittäviä tuloksia käyttäessään vallankumouksen hyväksi legaalaisia mahdollisuuksia, niin vaikeaa kuin se olikin. Bolševikit työnsivät likvidaattorit vähitellen syrjään ja muodostuivat vaikutusvaltaiseksi voimaksi legaalisisissa järjestöissä.

Vallankumouksen antamien kokemusten tekeminen tunnetuiksi joukoille esitti huomattavaa osaa puolueen työssä. Kadetit ja likvidaattorit koettivat häivyttää vallankumousaatetta kansan mielestä. He tallasivat lokaan Venäjän vallankumouksen perinteet, yrittivät saada joukot luopumaan vallankumouksellisista taistelumenetelmistä ja ylistivät kaikin tavoin „perustuslaillisuuden tietä”. V. I. Lenin kirjoitti, että kun liberaaleista ja menševikeistä vallankumous oli esimerkki siitä, mitä ei pidä tehdä, niin työväenluokan puolueesta se on esimerkki siitä, mitä pitää tehdä. Puolue kasvatti uutta taistelijapolvea niiden maailmanhistoriallisten esikuvien mukaan, joita Venäjän vallankumous oli antanut joukkotaistelusta.

V. I. Lenin omisti vallankumouksen kokemusten yhteenvedoille useita teoksia ja teki niissä vallankumouksen opetuksia tunnetuiksi joukoille. Kirjassaan „Sosialidemokratian agrari-ohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907” V. I. Lenin selosti monia vallankumousteorian ongelmia. Sanotussa kirjassa on kehitelty sellaista käsitettä

kuin proletariaatin johtama talonpoikaisvallankumous, perusteltu maaseudulla ilmenevien maaorjuuden jäännösten vallankumouksellisen hävittämisen ohjelmaa sekä bolševistista maan kansallistamisvaatimusta, valaistu, mitä tietä ja millä keinoin on lujitettava työläisten ja talonpoikien liittoa vallankumouksellisessa taistelussa.

Likvidaattorit olivat julistaneet proletariaatin hegemonian jo haudatuksi. Mutta elämä osoitti, että työväenluokan vaikutus laajoihin joukkoihin voimistui. Puolustamalla johdonmukaisesti työtätekevien etuja ja taistelemalla horjumattomasti demokration puolesta puolue valloitti joukkoja puolelleen. Paljastamalla kadetit ja arvostelemalla trudovikkien epävakaisuutta bolševikit auttoivat talonpoikia vapautumaan harhakäsityksistä. Puolueen vaikutuksesta trudovikit sanoutuivat duumassa monesti irti kadeteista ja esiintyivät yhdessä sosialidemokraattien kanssa. Pietarissa v. 1909 toimitetuissa duuman täytevaaleissa sosialidemokraattien ehdokas sai toisessa kaupunkilaiskuuriassa (johon kuului pikkuporvaristoa, sivistyneistöä, kauppa-apulaisia ja oman asunnon omistavia työläisiä) prosentuaalisesti enemmän ääniä kuin vuoden 1907 vaaleissa. Legaalisissa edustajakokouksissa kaikki demokraattiset ainekset ryhmittivät tavallisesti työväenryhmän ympärille. Venäjän työväenluokan puolue taisteli taantumuskauden ennenkuulumattoman vaikeissa olosuhteissa hyvällä menestyksellä proletariaatin hegemonian puolesta, valmistuen maassa uutta vallankumouksellista nousua. Sellaisesta noususta ilmeni selviä merkkejä vuoden 1910 lopulla.

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Vallankumouksen päätyttyä tappioon maan historiassa ja kansan elämässä koitti vaikea aika. Puolueet, jotka olivat sanooneet olevansa oppositio- ja vallankumouspuolueita, eivät kestäneet ankaraa koetusta, vaan laskivat aseensa taantumuksen edessä, luopuivat vallankumouksesta, pettivät kansan. Vain bolševikkipuolue pysyi lujana, se ei masentunut, vaan jatkoi päättäväisenä riviensä lujittamista ja keräsi sinnikkäästi voimia uusien vallankumoustaistelujen varalta. Bolševikit todistivat teoin olevansa uskollisia kansalle ja vallankumoukselle. He avasivat proletariaatille vallankumouksen näköaloja ja puolustivat peräänantamattomasti työtätekevien jokapäiväisiä etuja ja tarpeita. Työväenluokka ryhmittyi näinä huoneina aikoina yhä enemmän bolševikkien ympärille, sillä se huomasi heidät uskollisiksi ystäviksi ja luotettaviksi johtajiksi.

Työväenluokan puolue joutui taantumusvuosina kaikenlaisien luopoiden ja yliloikkarien vimmattujen hyökkäysten kohteeksi. Likvidaattorit, otzovistit, trotskistit ja muut ryhmäkuntalais-oppoportunistit yrittivät hajottaa illegaalista marxilaista

puoluetta, luhistaa sen arvovaltaa työväenluokan silmissä. Marxilaisuuden viholliset hyökkäsivät erikoisen raivoisesti puolueen teoreettisia perustoja, sen dialektis-materialistista maailmankatsomusta vastaan. Bolševikit olivat ainoa voima, joka käymällä leppymätöntä taistelua kaikenkarvaisia opportunisteja vastaan sai säilytetyksi puolueen, sen vallankumouksellisen teorian, vallankumoukselliset periaatteet ja perinteet. Tässä taistelussa bolševismi murskasi aatteellisesti vallankumouksen kavaltajat ja marxilaisuuden viholliset, saavutti kiistattoman auktoriteetin ja täydellisen ylivallan puoluejärjestöissä, jotka ryhmittyyivät V. I. Leninin ja leniniläisten ympärille.

Taantumuskauden vallankumouksellinen taistelu rikastutti puoluetta uudella poliittisella kokemuksella, uusilla taistelumenetelmillä ja uusilla järjestömuodoilla. Vallankumouksen aikana bolševikit olivat oppineet hyökkäämään, vallankumouksen päätyminen tappioon opetti heidät perääntymään järjestyksessä ja säilyttämään samalla päävoimansa. Puolue siirtyi taistelussaan suoranaisista vallankumouksellisista menetelmistä kiertoliikkeisiin. Bolševikit opettelivat sitkeästi ja järjestelmällisesti tekemään mustasotnialaisten valtakomennon aikaisissa oloissa legaalista työtä vallankumouksellisessa hengessä. Täten hankitulla kokemuksella oli vastaisuudessa arvaamattoman tärkeä merkitys vallankumouksen voiton kannalta. Kuten V. I. Lenin osoitti, voittoa ei saada, ellei opita hyökkäämään oikein ja perääntymään oikein. Bolševikit antoivat maailman proletariaatille esimerkin siitä, miten marxilaisen puolueen tulee käyttää vallankumouksellisella tavalla hyväksi porvarillista legaalisuutta.

Synkkinä Stolypinin taantumusvuosina bolševikit säilyttivät illegaalisen marxilaisen puolueensa — työväenluokan vallankumouksellisen päävoiman. Bolševikit pitivät Leninin johdolla varmoina ylhäällä vallankumouksen lippua, kasvattaen ja järjestäen joukkoja uuteen taisteluun.